

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkorik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 23.

Hibák és küzdelmek.

Az embereknek üdvöt hirdetni, Isten dicsőségéről és jó akaratú emberek boldogságáról beszélni ma nagyon nehéz. A hit igazságait szépeknek találják, a vallásban az esztétikai szépséget, a perfekt költőiséget megbecsülik, sőt imádkozni és énekelni sem restellnek. De azt, ami a katolikus hitnek lényeges kelléke, a kinyilatkoztatott elvekhez való őszinte ragaszkodást és a társadalmi politikai és magán életben ezen elvek szerint való berendezkedés, csak elvétve találjuk még mindig. Nincs meg a hitnek bensősége és ereje a vezető osztályoknál és hiányzik az idealizmus minden melegsége a nehéz megélhetési viszonyok közé sodort dolgozó nemzetnél.

Ez hiba és valljuk meg e szent ünnep küszöbén, hogy nem csupán az egyházon kívül állók mesterkedéseinek következtében állott elő, hanem mi magunk is, akik az Isten által adott törvények alapján állunk, sokat tettünk és mulasztottunk arra nézve, hogy az emberek nagy részét ma hidegen hagyja a vallás fénye és melege.

Az embereknek ma munka kell és

kenyér. A társadalmat mohó vágy emészti a földi javak után nem csak azért, mert elfordultak Istentől, hanem azért is, mert társadalmi és nemzetgazdasági berendezésünkben hiányzik Jézus igazi lelke. Ezer és ezer munkás züllik el, ezer és ezer ártatlanság kerül a rabszolgaság piacára szemeink előtt, míg a társadalom tehetetlenül nézi a romboló pusztítást, nem lévén szervezete a munkának helyes beosztására, az erénynek hathatós védelmére.

Ezren és ezren akarnának becsülettel dolgozni, de állanak az élet piacán, mint az evangéliumbeli szőlő-munkások, hivalkodva anélkül, hogy valaki megfogadná, megmentené őket.

Azt mondjuk, a társadalom keresztény. De ha ez így van, hogy uralkodik ebben a keresztény társadalomban az önérdék elvének kizárólagossága? Mikor hangzott össze az evangéliummal az a szivtelen elv: »Minél nagyobb eredményt, minél kevesebb áldozattal!«

Ha a kínálat és kereslet közötti viszony határozza meg még az egyéni boldogság, a lelki tisztaság, a becsület értékét is, hogy lehet akkor keresztény berendezkedésről szólni? Hiszen mi »keresztény« társadalom a legridegebb egyéni önzés szolgálatába hajtottunk mindent, amit egy vallásosabb és erkölcsiében ke-

vésbé romlott kornak megőrizendő kincs gyanánt reánk hagyott. Az emberekben hussá és vérré vált e felfogás, hogy a külső lovagiasság és becsületesség látszatát és a büntetőtörvénykönyv paragrafusait megtartani teljesen elég s ha e látszatszerű jóság megvan, annak takarója alatt az önérdék, mint cselekedeteink legfőbb rugója, azt teheti, amit akar!

A kereszténység szellemével, Jézus lelkével nem fér össze az a felfogás, a mely az államot, mint minden jognak kizárólagos forrását, valóságos, mindenütt jelenlevő Istenné, önönmagának céljává teszi. Ámde ma az összes »keresztény« államok törvényhozásának minden alkotását ennek a tévtannak szelleme lengi át! A mi iskolánk jogi fakultásain hirdették és terjesztették ezt a tant még olyan katolikus tudósok is, akik alkalomadtán még a szentségekhez is járultak. A mi pénzünkön hirtak meg és lettek hatalmasokká az állammindehatóság legkiválóbb szóvivői.

Csodálkozhatunk-e tehát mi katolikusok akkor, ha az önérdék elvén felépült a nagy tőke istenítésének büne, minden következményével együtt és most a szabad versenynek szivtelenül odadozott valláserkölcsei elveiből kiforgatott néptömegek a mindenható államistenség-től mindennapi kenyeret követelnek? Zu-

„TISZÁNTÚL“ TÁROZÁJA.

A nők iskolája.

Jacqueline és Thérèse kisasszonyok eljöttek Arlette barátnőjükhöz, hogy nála töltsék a délutánt. Mind a három kora összesen nincs harminc esztendő.

A kisasszonyok sokáig vitakoztak afölött, hogy milyen játékkal mulattassák egymást. Végre megtalálták.

Jacqueline (tapsol): Játszunk hölgyeket, akik látogatónak jöttek!

Thérèse: Oh! ez igazán mulatságos lesz!

Arlette: Én leszek a háziasszony!

Thérèse: Mindig te.

Arlette: Persze, hiszen én itthon is vagyok.

Thérèse (magában): Csak gyere el hozzám!

Arlette: Te ül oda. Thérèse és én majd elkezdünk beszélgetni. Jacqueline éppen be fog lépni.

(Elhelyezkednek.)

Jacqueline: Kezdjük el; én belépek

Arlette: De nem, még nem kezdjük. Várj. (Előveszi a zsebkendőjét és megtörli az arcát.) Egy kevés rizspor; ugy; és most keresztbe teszem a lábaimat, a szoknyát szépen elrendezem . . . ugy . . . Kis mama is így szokta . . . Megvan.

Thérèse (mimikával): Bizony, kedves asszonyom! a szabónők valóságos rablók! és milyen ostobák . . .

Arlette: De milyen ostobák! (Jacquelinehez.) Most csengess és lépj be.

Jacqueline: Jó napot, kedvesem.

Arlette: Oh, milyen ritkán látjuk önt!

Jacqueline: Rengőregül el voltam foglalva;

Thérèse: Régóta látta madame Machint?

Jacqueline: Azt az asszonyt nem lehet többé látnunk.

Thérèse: Ugyan miért?

Jacqueline: El van válva.

Thérèse: Tehát elvált! Mondtam is magamban: »hogyan van az, hogy nem látom többé ezt a Machinnét Arlettenél, akinél az egész világ megfordult!«

Arlette (megelégedetten): Már az igaz, kedvesem, én ismerem egész Párist. Mielőtt önk jöttek, a szalonom tele volt.

Jacqueline: Urak és hölgyek?

Arlette: Oh, csakis hölgyek. Nagyon kevés urat fogadok. A barátai még iskolába járnak.

Thérèse (halkan): De nem; hiszen te most nagy hölgy vagy.

Arlette (halkan): Hja igaz! (Fenn.) Akartam mondani: a klubba.

Jacqueline: Miért mondd te klóbb?

Arlette: Csak a közönséges emberek mondják klub. (Théréséhez.) És ön asszonyom, sok látogatást tesz az idén?

Thérèse: Nem. Amióta a férjem meghalt nagyon visszavonultan élek.

Jacqueline: Rosszul teszi, ha elhanyagolja az ismerőseit.

Arlette: Hacsak nem szándékozik másodszor is férjhez menni.

Thérèse: Oh, férjekben nincs hiány és ha akarnám . . . Képzelve, éppen tegnap, amint a Tuillériák kertjében játszottam . . .

„PFAFF“ KARÁCSONYI ÜDONSÁGAIVAL
MEGHÓDITOTTA AZ ÜRI KÖZÖNSÉGET

golódhatunk-e, ha a tömeg a maga nyers erejében s egyedül csak ebben bizakodva mezeveti a vallás minden vigasztalását, mikor abban a felfogásban engedték felnövekedni, hogy a papság nem a Megváltó isteni munkája, hanem egyszerűen az Istenhívők nézeteire alapított kenyérkereset?

Maguk az államuk törvényhozó testületei bizonyos rosszul palástolt kárörömmel fogadtak el egy századon keresztül minden törvényjavaslatot, amely a papság és a nép érintkezését egy-egy szállal lazábbá tette. Azt mondták, hogy nem jó az osztályuralom, nem helyes a papi hatalom túltengése, de felejték, hogy amely mértékben szorították a templom négy fala közé a papság hivatalát éppoly mérvben emelkedett a hadseregek óriási erőfokozásának előtérbe nyomuló szükségessége. Sok volt nekünk a harang és nem vesszük észre, hogy mily roppant pénzt emészt fel az a sok ezer ágyu!

Tanulságos e tekintetben összevetni Franciaország hitéleti statisztikáját összevetni a hadi költségvetések évenként növekvő szédületes számaival. Aki ráér számolja ki, tanulmányozza és látni fogja, hogy amint a nép erkölcsi fegyelmezését a vallás kezéből kiveszik, azonnal előáll a jogi és kényszernevelés szükségessége ágyakkal, katonákkal, rendőrökkel, fogházakkal.

Meghagytuk a vallást társadalmunk külső díszének, közéletünk többé-kevésbé szükséges intézményének, vagy olyanféle ósdi, filozófiai, magát túlélt világnézetnek, de a vallás belső léleknövelő, éltető kihatásaitlanul hagytuk, sőt magas helyről emelkedtek hangok a szeplőtlen becsületesség, erényes élet és erkölcsi jellem kialakulásának lehetősége mellett ateisztikus alapon!

Várhatjuk-e hát most annyi tévedés

eltürése, sőt istápolása után, hogy a nagy néptömeg minden életviszonyai között, minden bajában, veszedelmeiben, nyomorúságában mindenekelőtt a vallás magas szűz elveitől kérjen kizárólagos tanácsokat?

Nincs egyéb hátra tehát, mint vissza tekinteni a kereszténység kezdetére s a keresztény őshajdan nagy alakjairól kérni elveket, vezéreszméket.

Az apostolok nemcsak predikáltak, hanem a nép anyagi viszonyainak rendezésében is intézményeket alkottak, mert jól tudták, hogy az igaz felebaráti szeretet szervezett akció nélkül célt nem ér. Aztán létrehozták a keresztény összetartás nagy munkáját. Az anyagilag szorongatott héber keresztény javára az egész világon gyűjtött Szent Pál adományokat. Aztán megindították a harcot az állam mindenhatóság római jogelvé ellen az egész vonalon. Háromszáz esztendeig tartott a borzasztó küzdelem, de végre győzött a vallásszabadságnak, az egyház igazi isteni autonómiájának eszméje.

És ma sem lehet más feladatot tűzünk magunk elé.

A keresztény jótékonyosság, a keresztény érdekközösség eszméje át kell, hogy hasson mindenkit, aki magát Jézus hívének vallja. Az egyház a nemzetgazdaság újabb irányainak tévedései ellen eléggé nem harcolhat. E téren szerveznünk kell az oktatókat épügy, mint a hiveket s aztán felkell vennünk a harcot az állam mindenhatóság téves eszméje ellen politikai téren. Ahol abban hagytuk könnyelműségből, vagy emberi félelemből, ott kell folytatnunk határozottsággal és eréllyel lankadatlanul.

Bele kell nevelnünk az embereket abba a felfogásba, hogy vallásunk nem egy filozófiai rendszer, mely alapítóját alighogy túléli, hanem az életnek, tevékeny-

ségnek, igazságnak és szeretetnek csodálatos erővel bíró hatalmas rendszere, amely kihat minden gondolatunkra, szavunkra, tettünkre.

Belé kell nevelnünk a hiveket a katolikus tudomány, művészet becsülésébe és művelésébe. Mi haszna, hogy i tézeteinkben ezer számra neveljük az indifferentizmus gyászalაკაი? Mi haszna, ha hitünk gyalázóit tömjénezük, egyházunk ellenségeit féltő tisztelettel kétes értékű nimbussal övezük?

Hol vannak azok a nagy művek a magyar irodalomból, melyekben az evangélium világosságával rámutassunk a ma követett nemzetgazdasági elvek veszedelmes következményeire? Nekünk a keresztény szocializmushoz alighogy az abc könyveink megvannak!

Ami pedig a katolikus politikai szervezkedést illeti, ez ma sokkal éberebb akciót követel, mint bármikor, mert nemcsak hogy egy külön pártot kell fenntartanunk, amely föltétlenül elveinkre építi programját, hanem oda kell hatni, hogy más pártokon se juthassanak diadalra azon elvek, melyek ellen már isteni Megváltónk kinos keresztaláláig harcolt.

Ha a katolikus önérték és tevékenység nem fog többé a szépen megírott mondásokban való gyönyörködésben kimerülni, hanem sorainkat összegyűjtve, tevékenységbe hozzuk azt a nagy anyagi és szellemi erőt, amelyet oly sok műkatolikus még mindig annyira szeretne pihentetni, akkor nem lesz nehéz az embereket Isten dicsőségének s a béke és jóakarát áldozásainak megbecsülésére oktatni. Igaz, hogy ehhez elszántság, erő, áldozat és tudás kell. Igaz, hogy a nagy munkához jól átgondolt szervezet szükséges, mely mindenütt tudjon hatni, alkotni. — De az a közélet, amely szerepéből úgy kiesett, mint mi és mégis oly erős, mint a mi egyházunk, a világtörténelem parancsoló szavának eleget kell hogy tegyen, mert az emberiség ha nem az egyház által találja meg az utat, igazságot és az életet, akkor senki sem vezetheti őt reá. Az ég csillaga a nép vezéreit a bethlehemi jászolyhoz vezette. Kétezer év történetének tanúsága oda vezet a mai napon is.

Gedeon.

Angol vélemény a magyar kérdésről. A Stadard felhasználja ő Felségének a delegációhoz intézett beszédét, hogy ahhoz fűzve, a következőket jegyezze meg a magyar viszonyokról:

Magyarországon bizonyára némi aggodalom nyilvánul meg abban az irányban, hogy az általános választói jog küszöbön álló behozatala, habár ő Felsége a békés fejlődés iránti bizalmának adott kifejezést, a belső küzdelmeket inkább még kiélesíteni fogja. Sehol Európában

Arletta (halkan, élénken): De nem, te nem játszatsz, ha özvegy vagy!

Thérése: Persze! Azt akartam mondani: a követség bálján volt egy fiatalember, aki mindenáron feleségül akart venni. De sétálni küldtem.

Jacqueline: Miért?

Thérése: Nagyon közönséges származása volt! . . . Ah, kedvesem, valóságos bourgeois! Nos és ön, madame, ön sokat látogatja a szalonokat.

Jacqueline: Igen, én is adok bálakat, ebédeket, sok ebédet!

Arlette: Sok, sok süteménnyel! abból eszik, egy-e bár, legtöbbit?

Thérése: Igen, hanem másból is kell venni, De sokszor unalmas szomszédai vannak az embernek. A multkor is, egy ebéden egy kis . . . egy ur volt a szomszédom, akinek szurtos volt a tenyere!

Arlette: Ah, madame! ön, aki olyan disztíngvált, hogy használhat ilyen szavakat!

Jacqueline (felsőbbsséggel): Az ember azt mondja: kérge.

Arlette: Természetesen.

Thérése (sértődötten): Én is ezt akartam mondani. De most el kell hagynom önöket; késő van már és a lovaim gyengélkednek kissé.

Arlette: Szegény állatok!

Thérése: Oh, nem komoly; csak egy kis meghülés.

Jacqueline: Vigyázzon, hideg van.

Thérése: Meleg gallért adattam rájuk. Adieu, édesem! (Köszönti Jacquelinét.) Madame, csókolja meg helyettem is kicsi gyermekeit.

Jacqueline: Nekem is futnom kell már. Lássuk csak, hány óra?

Arlette: Alig félhét!

Jacqueline: Istenem! És a férjem a Louvre olvasó termében várt reám!

Arlette: Hány órára adott neki találkozást?

Jacqueline: Hátra. És nem leszek ott hét előtt.

Arlette: Oh, csak egy rövid órácska a késés!

Fine Fleur.

Haas Fülöp és Fiai Nagyvárad Rákóczi-ut

Rimanóczy-palota.

Cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszövet gyárosok, magy. kir. udvari szállítók.

Az őszi és téli idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Szabott árak!

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben.

Szabott árak!

Nagy választékban raktárunkon a HAAS-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lépokrócokban nagy raktár.

az okos és lovagias magyarok nem keltettek maguk iránt nagyobb tiszteletet, mint Angliában. Miután Magyarországon többféle nemzetiség lakik, amelyek egymástól kulturális fejlettségben nagyon különböznek, teljesen értelmetlen volna, ha a fejlettebb magyarok az uralmat a nemzetiségekből zagyván össztorborzott többségnek engednék át, épp úgy, amint lehetetlen pl. az amerikai déli államok fehér lakossága, vagy a búrok és brittek Dél-Afrikában magukat a számbelileg túlsúlyban lévő színes benszülötteknek alárendelnék és megengednék, hogy azok felettük uralkodjanak. Veszedelemes volna ezért Magyarországon az általános választói jog és a választókerületek felosztásának olyan rendszerét bevezetni, amely a magasabb fajt természetes fölénye ellenére, mesterséges módon politikai tehetetlenségre és függésre kárhozná.

Az a probléma, amelyet a magyar államférfiaknak megoldaniok kell, abban áll, hogy a választói jogosultság az összes állampolgároknak ugy adassék meg, hogy a politikai hatalomnak jelenleg fennálló egyensúlya ép-ségben maradjon. A magyarokat a történelem ítélete épp úgy, mint a jelenkor közvéleménye, igazolni fogja, ha mindent megtesznek, úgy megtartsák politikai hatalmukat országukba.

Nem lehet azonban tagadni, hogy különösen a múltban tenyegét szupremáciájuk fenn-tartása érdekében méltánytalan, sőt olykor nyomasztó inézkedésekre is ragadtatták magukat. Ez oly politikai tévedés, amelynek véget kell vetniök. Csakis ily módon óvhatják meg magukat attól, hogy a kulturális tekintetben visszamaradt lakoságnak nagy tömege el-sodorja őket, anélkül azonban, hogy végzetes belső konfliktus veszedelmének tegyék ki ma-gukat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Két ülésről. —

Budapest, dec. 21.

A képviselőház vasárnap is, hétfőn is tartott ülést. A vasárnapi ülés váratlanul igen érdekes volt: a kvóta részleteinél hosszabb vita fejlődött ki és a függetlenségi párt disziden-sei szöbe hozták Reichsrath újabb támadását a magyar államiság ellen. *Wekerle* kijelentette, hogy meg is kapott minden elégtételt s a dol-gol rendben van.

A folyosókon természetesen *Wekerle* Po-lyóni párbajról van főképpen szó.

A két ülésről ez a tudósításunk számol be:

A vasárnapi ülés.

Elnök: *Náday* Lajos.

Harmadik olvasásban elfogadták a konzuli bíraskodásról szóló javaslatokat.

Elfogadják a kvótajavaslatot.

Az elnök: Következik a névszerinti sza-vazás a kvótajavaslat felett.

A 449 igazolt képviselő igennel szavazott 173, nemmel 30, távol volt 246. A kvótajavaslatot tehát 143 szótöbbséggel elfogadták.

Az osztrák támadás.

Farkasházy Zsigmond: A motívumokat mondja el, melyek őt a kvótajavaslat tárgya-lása felfüggesztésének indítványozására bírják. A miniszterelnök kijelentette, hogy gondja lesz

a sérelem megtorlására. Konstatálja azonban, hogy ez a törekvés sikerre nem vezetett, sőt újabb sérelemmel tetézte a régit, mert báró Beck osztrák miniszterelnök lojális kijelentését vita tárgyává fogják tenni. Ez példátlan sérelem. Így helytelen volna, ha most a kvótaja-vaslat végleges elfogadásával a hadisarcot fel-kinálnánk az osztrákoknak, mert ezzel egészen kiadjuk a fegyvert a kezünkől.

Indítványt nyújt be, mely szerint míg a miniszterelnök a megígért elégtételt meg nem szerezte, függeszse fel a képviselőház a kvóta-emelésről szóló javaslat tárgyalását. (Zaj.)

Wekerle és az osztrákok.

Wekerle Sándor: Sajnálja, hogy ezt a kér-dést itt meglepetésszerűen hozzák elő. Ő az ügyben ugyanis akart még az ünnepek előtt nyilatkozni, de ilyen kérdésben a nyilatkozat megtételét arra az időre kell megállapítani, mikor azt a kormány célszerűnek tartja. Ő azért jelzi álláspontját. Mi a kvótát nem az osztrákok kedvéért emeltük fel, hanem kény-szerűségből. Nem az a kérdés, hogy az osz-trák sajtó vagy akár a parlament is milyen magatartást követ, hanem hogy azzal szemben az ottani kormány milyen álláspontot foglal el. Ő jegyzéket intézett az osztrák kormányhoz, melyben kérte, fejezze ki sajnálatát a fölött, hogy a mi ügyeinkbe beleavatkoztak, másod-szor annak konstatálását kérte, hogy a kor-mány nem identifikálja magát a képviselőház határozatával, harmadszor pedig biztosítékot kért, hogy ha ily felszólalások történnek, a kormány a jövőre is azok ellen fog állást fog-lalni. *Ezeket a kívánságokat az osztrák minisz-terelnök készségesen teljesítette.* Ez a fontos, ez a biztosíték. Ehhez az állásponthoz fog ragasz-kodni a jövőben is. A szóló a maga részéről hasonló magatartást ígért és megbeszélte az osztrák miniszterelnökkel, milyen eljárást kell követni, hogy Ausztriával a békés együttélés a jövőre biztosítható s olyan viszony létesüljön, hogy a gazdasági kiegyezés előnyeit kölcsönö-sen élvezhessük. Ez a felvilágosítása. Kéri a határozati javaslat elvetését.

Személyes ügyek.

Lengyel Zoltán: Nem elegendő, hogy a kormány nem azonosítja magát. Ha egy kor-mány hivatalosan egy más nemzet belügyeibe avatkozik, erre csak fegyverrel felelhetni. (Nagy derűtség.) Minden rongyos osztrák nem avatko-zhatik belügyeinkbe.

Az elnök: Az inparlamentáris kitejézésért rendreutasítja.

Lengyel Zoltán: Ha már nincs bátorságuk szembeállani az osztrákokkal, legalább enged-jék meg, hogy kedvemre kigorombáskodjam magamat. (Zaj.) Birálja a magyar delegációt, melyben Kmetty egy stiláris módosítványán ki-vül nem esett szó, hanem reggel, nappal, éjjel, a legnagyobb sietséggel és meghunyászkodás-sal. (Zaj.)

Nagy Emil: Nem szószárkodással ment-jük meg a hazát. Ez számár beszéd. (Nagy zaj.)

Lengyel Zoltán: Igaza van, minden közbe-szólás sem hallatik a mennyországba. Minden képviselő ur kiabálását észre sem veszem. Elfog-dja *Farkasházy* indítványát.

Gaál Gaszton: *Lengyel* Zoltánra reflektál. A miniszterelnök felvilágosításai kielégítették. Az osztrák parlament határozatával legteljebb nevetségessé tette magát ország-világ előtt. A határozati javaslatot nem fogadja el.

Bozóky Árpád: Mivel Ausztria és Magyar-ország közt nincs béke, a kvótát emelni örült-ség, hiszen erre nincs a kormánynak se gazda-

sági érve, hanem csak politikai okokkal véde-kezik. Elfogadja a határozati javaslatot.

Szapannos István: O azt tartja, hogy bé-két gorombáskodással nem lehet elérni. Sze-retné látni, hogy mi az osztrák elégtétel, tehát várjunk reá néhány napig. Kérem ne vesze-kedjünk itt. (Derűtség.) Hiszen mind egyet akarunk, a haza javát, az egyik ily módon. Elfogadja a határozati javaslatot.

Nagy György: A delegációnak kiosztott zöldfüzetekből kiderül, hogy a szárazföldi had-sereg költségét a jövő évre 6807,000 koroná-ban állapították meg.

Az elnök: Figyelmezteti, maradjon a tárgy-nál. (Felkiáltások jobbról: Csujmo!)

Nagy György: Csatlakozik *Farkasházy* in-dítványához.

Wekerle Sándor: *Lengyel* Zoltánnak azt feleli, hogy ilyen kérdéseket nem a parlamen-tekkel, hanem az államok hivatalos képvisele-teivel, a kormányokkal szokás elintézni. Az osztrák kormány pedig nagy készséggel és lojálisan adott szatiszfakciót, amelyet ő töké-letesen elegendőnek tart. Őv attól, hogy olyan tere terejék a dolgot, hogy a parlamentek lövöldözzenek egymásra. Ilyen kérdésekben egyöntetűen és méltóságosan kell eljárni. Bele-keverték ide a delegációt is. Az a bizottság azért siettette a tárgyalást, mert nem akarta az országot annak a veszedelemnek kitenni, hogy a kvóta kérdésében megegyezés nélkül maradunk és nem akarta a képviselőház ün-nepi nyugalmát is megzavarni. A határozati ja-vaslat mellőzését kéri.

Lengyel Zoltán: A miniszterekről mindig lojálisan beszél és ha csak vele volna dolgunk, ma is lojálisak volnánk. A többség viselkedjék a kisebbséggel szemben korrekt módon és ne-gorombáskodjék. Olyan közbeszólások, hogy »számár beszéd, szemtelenség, ez a »horvátok-kal való paktálás«, tehát 200 ember vádja egy ellen, hasonló hangot provokálnak.

Bozóky Árpád: Ez csak az ujfajta 48-asok tempója. (Nagy zaj.)

Lengyel Zoltán: A miniszterelnök azt mon-dotta, hogy nem a parlamenttel, hanem az osz-trák kormánnyal igazítja el a dolgot.

Kossuth Ferenc: Ez polémia!

Az elnök: Kérem, ez polémia s erre nincs jogcíme a képviselő urnak.

Lengyel Zoltán: Én azt mondom, hogy a parlamenttel kell ezt a dolgot elintézni. (Fölki-tások: Ez polémia!) Kérem, tessék egyszerre befejezteni! Erővel kell vissza verni a támadást.

Szentiványi Árpád személyes kérdésben szól.

Megengedem, hogy a képviselő urak rös-tellik nyíltan a horvátokkal való összeköttetést, de ezt titokban mégis föntartják. (Derűtség és zaj.)

Nagy Emil személyes kérdésben szól. Ő csak azért volt goromba, mert *Lengyel* azt mondta, hogy a delegációban meghunyászkod-tak. Ilyen váddal szemben a legnagyobb go-rombaság is jogosult.

Az elnök *Nagy* Emilt rendreutasítja.

Szapannos István személyes kérdésében kér szót. Már másodszor hallja azt a kitejézését, hogy: banda és hogy a horvátokkal cimbo-rálnak. Ő meri mondani, hogy még egyetlen egyszer sem beszélt a horvátokkal. A horvát obstrukciót ő kárhoztatja legjobban.

Lengyel Zoltán személyes kérdésben kér szót. Ha az a körülmény, hogy mi beszéltünk, már azt jelenti hogy a horvátokkal trafikálunk, akkor *Apponyi*, *Szterényi* és a többi miniszter is trafikált, mert ők többször is felszólaltak. *Szentiványi* idézetére nem válaszolhat. Ő nem volt Bécsben, delegátus, nem szavazta meg

Kenyeres és Engländer divatáruháza Nagyvárad

Szent László-tér 1. szám.

Villamos megállóhely.

Karácsonyi előrusítás folyamatban van, minden bevásárlás nagy megtakarítással jár, mert az árak igen szolidak s olcsók.

Lenyasszonyi kelengyék. Tricot áruk. Szövetek és szőrmék mélyen leszállított árakban.

a kvótát, de nem is érti a német idézetet. (Derűtség.)

A Ház ezután változatlanul elfogadta a címet s ezután mind a 6 szakaszt.

A külkereskedelmi viszonyok rendezése.

Hoitsy Pál elfogadásra ajánlja a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben is változatlanul, vita nélkül elfogadta.

Az elnök: Mivel a mai ülés szokatlan ünnepi napon tartatott, javasolja, hogy a tanácskozást immár fejezzék be. A legközelebbi ülést hétfő délelőtt 11 órára tűzi ki, s annak napirendjére a ma elfogadott törvényjavaslatok harmadszori olvasását állapítja meg.

Az ülés egy óra után végződött.

A hétfői ülés.

A képviselőház ma Návay Lajos elnökle alatt rövid pár perces ülést tartott, amelyen az elnök indítványára és a miniszterelnök felszólalása után elhatározták, hogy a legközelebbi ülés jövő év, január 10-én lesz.

A Ház felhatalmazta az elnökséget, hogy újévkor a királyt a Ház nevében üdvözölje. Ugy az elnök, mint a miniszterelnök boldog ünnepeket kívántak a képviselőknek azzal az üléssel véget ért.

Szociálista inasok.

A főkapitány intézkedése.

A szociáldemokrata párt az utóbbi időben oly hallatlan vakmerőségre vetemedett már Nagyváradon, hogy minden józan gondolkozású ember ámultan kérde, mi lesz, hova jutunk már?!

A vakmerőségeiknek ez ideig sok iparos adta meg az árát és türelmesen nézték, hogy őket valósággal rabszolgájukká teszik és olyan eljárást tanusítanak velük szemben, mintha ők volnának alkalmazottak az alkalmazottaknak, azzal a különbséggel, hogy ők fizetik, ők adnak kenyeret azoknak, akik kényők-kedvük szerint bánnak el velük.

Ez a vakmerőségük annyira kiterjedt már hogy a tanoncokat is körmeik közé kerítették és ezekre is kötelezővé tették a szakegyületet, ami azt jelenti, hogy a mester nem parancsolója, nem gazdája az inasnak, hanem egy kötelezett ember, aki hajlongjon az inasnak és szolgálja ki és vegye nagy kegynek, ha egy inas az ő szakmáját el akarja sajátítani, hogy később ebből keresse meg kenyerét.

Az iparosok végre megmozdultak és ők is követelik a maguk jogait.

A tanoncoknak a szakegyetekbe való bevonása arra indította az iparosokat, hogy a szociálista tulkapások ellen most már határozottan tiltakozzanak és odahassanak, hogy a tanoncokat kivegyék a szociáldemokraták körmei közül.

Az ipartestülethez tettek panaszt az ipa-

rosok, mire az ipartestület átírt a főkapitányhoz, hogy a kellő intézkedéseket tegye meg. Panaszukban előadták, hogy a tanoncokkal az utóbbi időben nem bírnak, mert a szakegyetek őket is bevonták egyletükbe, hol még tisztségeket is ruháztak rájuk.

Meg is volt a szociáldemokraták munkájának eredménye. Az inasok jogtűvel a gomblyukaikban valóságos uraik lettek a műhelyeknek s ha a mester parancsolni mert, azonnal a békéltetési bíróság elé került, ahol eltekintve attól, hogy ez alatt a munka szünetelt, még inasával szemben is kellett állani, mintha nem gazdája, de kollegája volna inasának.

Az ipartestület följelentésére a főkapitány hatóságos intézkedéseket hozott, melyet minden szakegyetnek megküldött.

A szakegyetek emez eljárása már törvénytelen és büntetendő cselekmény, mert az alapszabályok értelmében nem lett volna szabad tanoncokat felvenni. Erre is támaszkodva a főkapitány, határozatában elrendelte, hogy a tanoncokat minden egyesület törölje tagjai közül. Az inasoknak felvételéről a jövőben óvakodniok kell az egyleteknek.

A főkapitány rendeletét a kézbesítés után azonnal kell foganatosítani s ennek ellenőrzésével Kemény Ignác rendőrbiztost bízta meg Gerő Armin.

Az esetben ha a szakegyetek nem foganatosítják a főkapitány rendelkezését, előterjesztést fog tenni a polgármesterhez, hogy a feloszlás tekintetében intézkedjék.

Végre valami történik tehát az iparosok érdekében is.

A miniszterelnök párbaja.

A Wekerle-Polónyi párbajról.

Wekerle Sándor és Polónyi Géza megbízottai hosszú és alapos tanácskozás után kardpárbajban állapodtak meg, amelyet vasárnap délután egy órakeror vívtak meg a felek a Rákosi-téle vívóteremben. A párbaj feltételei ezek voltak: könnyű olasz kardok, teljes bandázs, végkimerülésig, szuras kizárásával.

A felek majdnem egyidőben érkeztek meg segédekkel a párbaj színhelyére. Wekerle Sándor miniszterelnök a párbaj kezdetét Bolgár Ferenc államtitkár lakásán várta be, amely ugyanannak a háznak a második emeletén van, amelyben a vívóterem. A miniszterelnök orvosa dr. Kuzmik Pál egyetemi tanár, Polónyi Gézáé dr. Boros Ernő, a Ferenc József kereskedelmi kórház sebészeti osztályának főorvosa volt.

A párbaj vezetésére a segédek Bolgár Ferenc államtitkárt kérték föl, aki, miután a felek fölállottak, kötelességszerűen még egy békítési kísérletet tett. Mikor ez is eredménytelen maradt, megadta a jelt az összecsapásra.

Az első asszó eredménytelen maradt, a második asszónál a miniszterelnök kardja lesiklott Polónyi előrenyújtott kardján és valamivel a könyökcsont felett megütötte ellenfele jobb karját. A kard lapjára fordult s így nem ejtett sebet.

Közvetlenül ezután még mindig kinyújtott karddal, Polónyi Géza megszólalt:

— Azt hiszem, abban hagyhatnánk. Elég volt.

— Én segédeim kezébe tettem le az ügyet — válaszolta a miniszterelnök szintén en garde-állásban, — abba nincs beleszólásom.

Polónyi erre leeresztette kardját, átadta báró Kaas Ivornak és odalépett a miniszterelnökhöz:

— Mélyen sajnálom a történeteket — mondta.

— Már régen kijelentettem, hogy egyéni becsületemben nem akartalak sérteni — válaszolta Wekerle Sándor miniszterelnök.

Az ellenfelek kezét fogták, mire a segédek az ügyet a lovagiaság szabályai szerint elintézték jelentették ki. Erről nyomban jegyzőkönyveket vettek fel, amelyeknek egyik példányát a miniszterelnök, másikát Polónyi Géza kapta.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki negyed egy óráig részt vett a képviselőház tanácskozásain és két beszédet is mondott, a párbaj után visszament a képviselőházba. Ott közben már véget ért az ülés és a képviselők a folyosón izgatottan várták a párbaj végét. Sokan a telefonfülkéket szállották meg s onnan küldöztették fel a híreket a folyosóra.

Egy és fél órakeror a baloldali folyosó végén riadó éljenzés támadt. Wekerle Sándor alakja tünt fel a folyosóra nyíló üvegajtóban. A képviselők eléje mentek s folytonos éljenzés és taps közepette kísérték a középső folyosóra. Az ováció zaja elült s a képviselők nagy csöndben lesték a miniszterelnök ajkáról a szót. Kmety Károly biztatta is Wekerlét:

— Halljuk, halljuk!

— Hogyne! — mosolygott a miniszterelnök. — Nem cirkusz ez!

Ezzel már ment is tovább. A képviselők mindenütt a nyomában. A folyosó közepén, közvetlenül a terembe nyíló ajtó mellett a miniszterelnök röviden elmondta a párbaj lefolyását.

Távozása előtt a miniszterelnököt az összegyűlteket még egyszer zajos ovációban részesítették.

UJDONSÁGOK.

* **A pályaudvar kibővítése.** A nagyváradai pályaudvar kibővítésére vonatkozólag tegnap fontos miniszteri leirat érkezett a megyéhez. Ez év október hó 27-ik napján a kibővítés tárgyában közigazgatási pótbejárást eszközöltek, amikor megállapították, hogy a debrecen-ferhértemplomi utnak a nagyváradai indóház mögötti részét át fogják tenni az Epreskertbe, miáltal az állomás mögötti kanyarulat elesnék és az ut egyenesen haladna. A pótbejárásról felvett jegyzőkönyvet felterjesztették jóváhagyás végett a kereskedelmi miniszterhez, aki azokat tegnap küldte le még pedig megváltoztatva. Nevezetesen a jegyzőkönyvnek a fent előadottakra vonatkozó részét a miniszter nem bagyta jóvá. Ugyanis az ut áthelyezése által mintegy 5000 korona kiadástöbblet volna mert a jelenlegi ut anyagának az új helyen való lerakásakor igen sok hasznavehetetlen anyag

Karácsonyi és ujévi játékaruk teljes kiárusítása

Igen tisztelt vevőinknek van szerencsénk tudomásukra hozni, hogy az összes raktárunkon levő játék árunkat, míg a készlet tart, minden elfogadható árban kiárusítjuk.

Tisztelettel: **Klein Sándor és Vilmos** játék- és diszmuáruháza Rákóczi és Szaniszló-u. sarkán.

kerülne ki, amit szintén az államvasutak fizetnének meg. Ez a kiadás pedig nincs arányban a nyert terület által nyújtott előnyökkel. Az összeg is, mely ebből keletkezik oly magas, hogy annak fizetésével a vasutakat megterhelni nem lehet, mivel a vasut pénzzeire oly megterhelések vannak felvéve, melyek halasztást nem tűnnek. Egyebekben a bejárásról felvett jegyzőkönyvet a miniszter jóváhagyta.

* **Megérkeztek a tengeri halak.** Em-lítettük, hogy *Rimler* Károly polgármester kíséreltetéssel tizmétermázsa tengeri halat hozat a tengeri hal kiviteli részvénytársaságtól s olcsó áron bocsátja a közönség, különösen a szegényebb nép rendelkezésére. A tengeri halak tegnap megérkeztek. Dr. *Mayer* László városi tisztiorvos és *Horváth* Géza tb. alkapitány vették át a rengeteg halmennyiséget s megvizsgálták. A halak mind fejnélkül vannak; teljesen egészségesek. Hét métermázsa tengeri lazac, 3 métermázsa pedig cablián. Ma, kedden, december 24-én reggel kerül eladásra a hal a Szent László-téren, kilónként 60 fillérjével.

* **Karácsonyfa ünnepélyek.** Mint az előző években, most is megtartják az árvaházakban a karácsonyfa ünnepélyeket. A városi árvaházban ma dec. 24-én délután 4 órakor, a biharmegyei nőegylet Erzsébet leányárvaházában szintén ma délután 3 órakor lesz a karácsonyfa ünnepély, míg a Sztaroveszky Gyermekórházban ma délután 5 órakor lesz a szegény kis betegek karácsonyfa-ünnepélye.

* **Athelyezés.** A 37. gyalogezred egyik legrokonszenvesebb és ritka műveltségű tisztjét, *Muschitzky* György főhadnagyot a hadvezetőség Bécsbe, a közös hadügyminisztérium elnöki osztályába helyezte át, ahol nagy nyelvmertével világlátottságával gyors előmenetelre van kilátása. A távozó kedvelt tagja volt a várad-i társaságnak, hol művészi énekéért is sokat ünnepelték. — A m. kir. igazságügyminiszter *Baranyi* István szé. elyhídi kir. bírósági jegyzőt az élesdi kir. járásbíróshoz helyezte át.

* **Közveszélyes óvoda.** *Berkovics* Miklós dr. kerületi orvos egy szemléje alkalmával megvizsgálta a kert utcai óvodát is, melyet *Kasztor* Gizella tart fenn. A magán jellegű óvodában az orvos igen sok szabálytalanságot talált. — A tanterem fűtetlen, a felszerelések hiányosak, általában az óvoda olyan, hogy az a gyermekek egészségére veszélyes. Az orvos jelentése alapján a főkapitány azonnal intézkedett, hogy az óvoda alakíttassék át s addig míg a kellő felszerelésekkel el nem lesz látva az előadások szüneteljenek.

* **A zálogházak panasza.** Alig pár napja, hogy jóváhagyta a belügyminiszter a zálogházakra vonatkozó szabályzatot, melynek legérdekesebb része a zálogkölcsonők kamatainak megállapítása. Eszerint a zálogházakban az értékpapirokra adott kölcsönök után 8 százalékos arany- és ezüstneműek után 12 százalékos és más ingóságokra 12 százaléknál magasabb kamatot nem szedhetnek. Három zálogházas: *Horvát* Emmánuel, *Sajósi* Ignác és *Amigó* Mór kérvényt adtak be Nagyvárad városához, amely szerint a mostani nehéz pénzügyi viszonyok megváltozásáig függessze fel a polgármester a szabályrendelet életbeléptetését. Ok maguk is magas kamatot fizetnek az üzletük részére kölcsön-

vett pénz után, tehát a szabályzatban megállapított kamattal. Ez időszert nem folytathatják üzleteiket, amelyre éppen a szegény népnek van szüksége.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága évenként pár száz koronával segíti a többi között a biharmegyei és nagyvárad-i régészeti és történelmi egyesületet. Ez évben is megszavazott 300 koronát a törvényhatóság s a belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlés határozatát.

* **Gyürky Ödön kihallgatása.** *Gyürky* Ödönt a rendőrség tegnap kísérte át az ügyészséghez. *Eleméry* Ferenc kihallgatta az elfogott és család miatt körözött egyént. *Gyürky* valóságában úgy nyilatkozott, hogy neki nem volt célja megkárosítani a termelőket. A pénzt nem sikkasztotta el és nem is fordította saját céljaira. A hiányzó összeg onnan keletkezett, hogy ő a gabona métermázsáját 16 koronáért vette meg a termelőktől, holott akkor a gabona folyó ára csak 14 korona volt. Az eladónak a gabona átvételkor nem fizette ki az árát, mert még akkor nem is volt pénze. Számítása, hogy tudniillik még magasabb árért tudja eladni a gabonát, nem ütött be. Ekkor a termelők folyton sürgették a gabona árért és így nem tudta bevárni a gabona áremelkedését, kénytelen volt a 16 koronán szerzett gabonát 14 koronáért eladni. A termelők egy részének már veszteséggel eladott gabona árából kifizette ugyan az általa megígért pénzt, azonban ez által nem tudta kifizetni a később vásárolt gabona árát. Belátta, hogy előbb-utóbb meg fog bukni az iroda és ezért megszökött. A rendőrség *Gyürkyt* tegnap az ügyészségnek adta át. A szerencsétlen embert *Vass* Károly nyomozó rendőr-ellenőr kísérte utjában.

* **Széles Lajos temetése.** Óriási mérvben nyilatkozott meg a részvét a tragikus véget ért *Széles* Lajos timár temetésén. A végzettségételen a város törvényhatóságának igen sok tagja és a városi tisztviselők egyrésze *Rimler* Károly polgármesterrel élükön, a függetlenségi párt tagjai zászlóval, az ipartestület, a kath. kör tagjai; a kath. legényegylet tagjai gyászlobogóval s nagyszámu közönség vettek részt. A koporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúk. A gyászszertartást dr. *Vucskics* Gyula esperes-plébános végezte segédlettel. A kath. legényegylet dalárdája *Huszár* László karmester vezetése alatt két gyászdalt adott elő. Az elhunyt hült tetemeit a nagyvárad-újvárosi köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

* **Szegény gyermekek felruházása.** Vasárnap, e hó 22-én este 7 órakor kedves és megható ünnepély folyt le a Kis-pipa vendéglő helyiségeiben. A Lajos asztaltársaság alapítójának intencióihoz és a társaság tradícióihoz híven tizenhárom szegény gyermeket ruházott fel az idén is teljesen a karácsonyi ünnepek alkalmából. A szegény gyermekekhez, akik el voltak telve örömmel és háladatossággal a velük gyakorolt jótétemény következtében, *Rátka* József tanító mondott szeretetteljes szava-

kat, utána a felruházott fiuk egyike mondott talpraesett köszöntő szavakat, mire a gyermekek szülei kíséretében hazatértek családi körükbe. Tíz éves fennállása óta a Lajos asztaltársaság eddig 127 gyermeket látott el így a szent karácsony alkalmából meleg ruhával, cipővel, téli sapkával. Különös dicséret illeti meg e téren *Sziládky* Ernőt, aki a kiosztásra jutott tizenhárom jó sapkát ingyen bocsátotta a Lajos asztaltársaság rendelkezésére.

* **Szabad tanítás.** A Népmvelési Egyesület szabad iskolájában vasárnap *Hartmann* János főreáliskolai tanár tartott igen szépen sikerült előadást *Tompa* Mihályról, dr. *Kovács* Gyula pedig a fogról. Az előadásokat nagyszámu hallgatóság látogatja folyton s számuk még növekvőben van.

* **Halálozások.** Egy fiatal urinő, *Ertsey* Zsigmond magyarcsékei főszolgabíró neje szül. *Dely* Mariska, 28 éves korában tegnap, alig 7 évi boldog házasság után elhunyt. Temetése ma, december 24-én délelőtt 9 órakor lesz Magyarcséken, ahonnan a gyászszertartás után Hegyközkovácsiba szállítatnak a hült tetemek s a családi sírboltban helyeztetnek örök nyugalomra. — Özv. *Farkas* Jánosné szül. *Fogarasi* Constanti Juliánna élete 84. évében elhunyt. Temetése tegnap délelőtt ment végbe a körözs-utcai gyászházba.

* **Gyermekelőadás az Urániában.** Ma délután 3 órától 5-ig ismét gyermekelőadások lesznek az Uránia mozgófénykép-színházban, »*Fézus élete és halála*« című nagyszerű bibliai dráma szerepel a műsorán. A gyermekek fogékony lelkiületére kitűnő hatással van ez az eszményien tiszta levegőjű, vallásos dráma, amelyet éppen azért Nagyvárad egész gyermekvilágának látnia kell. A mai délutáni előadás félhelyáru. Délután 5 órától kezdve tekintettel a mai szent estére, nincsen előadás az Urániában.

* **Öngyilkosság.** Nagyharsány községben borzalmas módon vetett véget életének egy fiatal ember. *Gergely* Lajos odaváló 22 éves legény tegnap reggel magához vette revolverét és azzal az udvaron lévő sertésólba rejtőzött el, hol revolverével föbe lőtte magát. A házbeliiek a lövés zajára lettek figyelmesek. Hosszas keresés után akadtak a fiatalemberre, aki ekkor már halott volt. Az esetről jelentést tettek a királyi ügyészségnek, mely elrendelte a vizsgálat megindítását annak kiderítésére, hogy nem bünténynek lett-e áldozata a fiatalember.

* **Legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándéktárgyak,** melyek maradandó értékkel bírnak, a legjutányosabban kaphatók *Szilágyi Géza* és *Társai* fő-utcai üzletében Nagyváradon.

A legizlésebb férfi-fehérművek nagy választékban ROTH M. utóda kalap- és uri divat üzletében.

* **Kellemes meglepetést** szerez a *Kezner* és *Engländer-cég* vevőinek az áruk olcsóságával, mert azok igen szolidak s jó szolgáltatást teljesítünk, ha egy nagyforgalmu üzletre felhívjuk a közönség figyelmét.

* **Uj gőzmosóda.** Mosunk, festünk és tisztítunk férfi-, női és gyermek-ruhákat: hol? Az újonnan megnyitott *Szabó féle* »*Hattyu* Gőz-

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester

Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. Eivállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi síremlékekben. sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

— s i r k ö g y á r. —

Kolozsvár, Dézsma utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek: 179

Déva. Nagyszombat, Bánpatak.

mosódá-ka és 16 év óta fennálló kelmefestő- és vegytisztító telepéa Körözs utca 1. szám. Fiók-üzlet: Fő-utca, Bazár-épület. Telefon 767. Ruhák haza és vissza szállítva.

x Óriási mennyiségű karácsonyi cukorkák és karácsonyfa-diszkek érkeztek, melyek meglepő olcsó árban lesznek kiárusítva PETROVICS MIHÁLY fűszer- és csemege-kereskedésében Nagyváradi, Fő-utca, (Huzellával szemben).

EGYESÜLETEK.

Az iparos ifjak felolvasó ünnepélye. A nagyváradi ipartestület ifjúságának önképző egyesülete f. hó 25-én, karácsony első napján délután fél 4 órakor, egyleti helyiségében (Körözs utca Szabó László-ház) igen gazdag műsorral felolvasó ünnepélyt tart, melynek műsorát legközelebb közölni fogjuk.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: d. u. 4 órakor fél helyárák mellett gyermekelőadásul Hamupipőke.

Szerda: este Helyreasszony (itt először), d. u. Bernát.

Csütörtök: este Varázskeringő, délután Vig özvegy.

Péntek: San-Toy.

Szombat: San-Toy.

Vasárnap: este Varázskeringő, délután Vig Niebellungok.

Hétfő: Válás után.

Kedd: Orfeusz a pokolban. (Kezdeté este 7 órakor.)

A mai gyermekelőadás. Káprázatos fényvel, gyönyörű díszletezéssel, kivételes művészi gondnal fogja ma délután az igazgató-ság színrehozni a romantikus szép gyermeklegendát: Hamupipőké. A társulat legkiválóbbjai fognak ebben a gyönyörű, ünnepi hangulattal teljes darabban játszani. Az előadást, amely kivételesen négy órakor kezdődik, fél-helyárák mellett tartják meg.

TÁVIRATOK.

A főrendiház ülése.

Budapest, dec. 23. A főrendiház pénteken ülést tart, amelyen tárgyalni fogja a felemelt kvótáról, a konzuli bíráskodás meghosszabbításáról és a külföldi kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslatokat.

Minisztertanács.

Budapest, dec. 23. A képviselőház ülése után a miniszterek tanácskozással gyűltek össze, amelyen résztvettek Bolgár Ferenc államtitkár és Okolicsányi László, a delegáció hadügyi előadója. A tanácskozáson szó volt a delegáció munkájáról és a közös minisztereknek a magyar delegációnak adandó válaszárol.

A török kormány jegyzéke.

Budapest, dec. 23. Konstantinápolyból jelentik, hogy a török kormány jegyzéket intézett a hatalmakhoz, amelyben avval vádolja a bolgár kormányt, hogy Sarafovot és a bolgár forradalmárokat titkon támogatta és egyuttal hevesen tiltakozik azon vád ellen, mintha e török kormány részé lett volna Sarafov meggyilkolásában.

Z E N E.

A gyermekbarát hangversenye. A »Gyermekbarát« színházi matinéja kisszámú közönséget vonzott vasárnap délelőt a színházba, mert a közelgő karácsonyi ünnepekkel járó elfoglaltság, de meg a magas helyárák is sok nézőt visszatartottak. A megjelentek azonban meg lehettek elégedve a gondosan megválogatott műsorral. Schwarz Sárika prólogja után egy nagy gyermek-élőkép következett, majd Recht Sándor játszott néhány könnyebb hegedűszámot Rück Károly kitűnő zongorakísérete mellett. Rónay Béláné urnő a dilettantizmust meghaladó művészettel énekelt a »Büvös vadász« egy áriát és néhány szép magyar dalt. Sebesztha Ottokárné urnő Liszt »Tarantellá«-ját játszotta zongorán művészi felfogással és tökéletes virtuozitással. Végül Pailleron »Szikra« című kis vígjátéka következett, melyben Rónayné urnő tökéletes színpadi készületségre valló játékkal, Fekete Ilonka k. a. kedves közvetlenségével aratott nagy tetszést. A férfszerepet Tóth Elek játszotta ismert művészetével ugyanő mint rendező is sok megérdemelt tapsot kapott.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András**

(Franciából.)

84

Es nem törődött többé egyébvel, mint a kerékpárral és azzal, akinél a gép jelenleg volt.

Ez az Almado Miguel, Lauriol szerint, előkelő külsővel bírt, de kicsapongás, vagy anyagi romlás folytán, leirhatatlan kétes helyzetbe jutott, úgy hogy egyedül keresetforrását büneiből merítette. Nagyon gyors utóajrással állapította meg ezt Lauriol. Mert Almado lakása csupán egyetlen szobából állott, egy kéteshírű szállóban. Es úgy látszott a kerékpáron kívül nem volt egyebe a világon, mint az, amit nagyon kis utitáskájában magával vitt. Társadalmi állásának kissé leplezetlen ecsetelése Lauriol által, nagyon helyes megfigyeléseken alapult és festőinek tetszett d'Ambarés hadnagy előtt. Mert ha nem is fűzött nagy reményeket a Gourdemont ügynökség hivatalnokai által megírandó lélektani mű iránt, bizhatott a sötét hajszák eme kopójának szimatjában, retentő tapasztalataiban.

Hugó találkat állapított meg vele másnapra. Mindketten a Condamine-szállóban, ahol Almado Miguel lakott, fognak jönni és ott a kerékpár-raktárban az ügynök által Huguet urnak nevezett egyén kényelmesen megvizsgálhatja majd a kerékpárt.

— Béreljen magának biciklit Nizzában — ajánlta Hugónak Lauriol — és raktározassa el azt a szállóban. Tegyük fel, hogy ön ott villásreggelizik . . .

Ami pedig a kerékpár tulajdonosát illette, volt egy hely, ahol biztosan meg lehetett őt találni és tetszésszerint megfigyelni. A Casino játékkermeiben kellett őt keresni.

Mialatt d'Ambarés Hugó visszatért Nizzába százszor is megforgatta agyában a halottakat. A lélek nagyon is emberi hajlandósága folytán már nem vitatta magában a kerékpár azonoságát. Előre is felismerte abban a gépben, amit látni fog, azt, amelyet olyan titokzatosan raboltak el tőle a solgrési kőbányákban. Az övé volt az. Vágyának ereje adta neki ezt a bizonyosságot. Csakhogy ez az Almado Miguel, dacára a Lauriol által ecsetelt kalandorosságának, még sem lehetett Malboise márki gyilkosa. Ha egy hozzája hasonló alak gyilkosságra vetemedik, azt csupán lopási szándék folytán teszi.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 23.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	463.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Oztrák m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 23.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	—	11.91
Rozs ápr.	—	11.81
Zab ápr.	—	8.51
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1907. dec. 23.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyereséj sorsjegy kölesön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	140.—
Oztrák járadék papírban	—	—	91.57
Oztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Oztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Oztrák korona járadék	—	—	95.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Oztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	733.50
Oztrák hitelbank-részvény	—	—	626.50
Oztrák magyar államvasuti részvény	—	—	693.50
20 frankos (Napoleonondor)	—	—	19.20

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Délután 4 órakor fél helyárákkal.

Szigligeti-Színház.

Ma, kedden, december 25-én, színpad kerül:

Hamupipőke.

Látványos tündérrege dalokkal és tánccal 6 képben.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté d. u. 4 órakor. vége 6 után.

Holnap, szerdán, december 25-én két előadás.

Délután 3 órakor, félhelyárák mellett színpad kerül:

Bernát.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

Este fél 8 órakor, rendes helyárákkal, bérletszűnetben színpad kerül:

Helyreasszony.

Történelmi énekes színmű 3 felvonásban.

Szives meghívás.

Ideiglenes üzlethelyiségeinkből **átköltözünk véglegesen Bémer-tér, Pannónia mellett**, a Központi Takarékpénztár új palotájába.

Tisztelettel felkérjük a t. vevőközönseget egy **próbavásárlással** meggyőződni arról, hogy

jobban, olcsóbban

sehol nem lehet vásárolni, mint nálunk.

Női ruhaszövetek, vászon

és asztalneműekben

a legujabbakat adjuk, **jutányosabban**, mint bárhol.

Szőnyeg,

függönyökben

és egyéb cikkekben **állandó alkalmi vételek.**

Nagyobb bevásárlásnál a legkedvezőbb **fizetési feltételek.**

Mosó árukért teljes felelősséget vállalunk.

Kevésbé tehetős emberek kimaradt gyermek- és női felöltőket **2.50, 3, és 4 forintjával** vehetnek **amig a készlet tart.**

Midőn még hálás köszönetünket fejezzük ki is eddigi támogatásért, kérjük azt részünkre új üzlethelyiségünkben is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

**Wallerstein
Fülöp Fiai**

Bémer-tér, Pannónia mellett.

NAGY VÁLASZTÉK
női és gyermek felöltőkben.

Mint hogy egy budapesti fűző-üzlet megvásárlása által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a **legelegánsabb**

**fűzőket,
fűzővédőket,
Diana-öveket**

félárban árusíthatom, miért is az érdeklődők figyelmét van szerencsém felhívni.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék!

Tisztelettel

Rosenzweig Róza

mellfűző-gyár.

Uj üzlet! Uj üzlet!

**Lukács Nándor
butor-raktára**

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönseget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak

**ZONGORÁK
és
PIANINOK**

eladásra, hangversenyre, estélyekre, ugy-szintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönseg pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Vegyé! Vegyén!

**Moskovits
cipőt.**

Vegyén! Vegyén!

Kossuth-utca 5.

2442—1907. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alólírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagyvárad városi kir. járásbíróságának 1907. évi V. I. 2470. számú végzésével dr Krüger Jenő ügyvéd által képviselt Justh Károly felperes részére Tóth József és neje alperes ellen 200 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 950 koronára becsült ingóságokra a Nagyvárad-városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetett, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Szentpéteri-utca 1. számú házban leendő megtartására határidőül 1907. évi december hó 27-ik napján, délután 4 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fog-nak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólírott kiküldöttnél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.
Kelt Nagyváradon, 1907. évi december hó 13-án.

Várnai Henrik,
kir. bir. végrehajtó.

ÉRTESITEM

tisztelettel a n. é. közönseget, hogy

üveg, porcellán, diszmű,
china-ezöst,

**Konyhafelszerelési cikkek
és képeret**

bizományi raktáramat

Olaszi, Rákóci-utcán (Kiss Dávid és Tsa
dohánytözsdejével szemben) Orsolyák házában **megnyitottam.**

Szives pártfogását kérem. Teljes tisztelettel

BLUM GÉZA.

Hirdetmény.

A Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank f. évi május hó 16-án tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy

**140 frt. névértékű régi
részvényeit**

300 korona névértékről

szóló

uj részvényekre cseréli ki.

Felhívjuk tehát a részvényeseinket, hogy **régi részvényeiket** vagy a már beszolgáltatott régi részvényekről kapott **letéti elismervényeket** épugy az ujonan jegyzett részvényekről szóló ideiglenes részvény elismervényüket kicserélés végett hozzánk mielőbb beszo-lgáltatni sziveskedjenek, melyek ellenében a megfelelő uj részvényeket azonnal kiadjuk.

**BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR
ÉS TERMÉNYHITELBANK.**

Nagy karácsonyi vásár megkezdődött LEITNER MÁRTON

ZÖLDFÁ-ÚTCA 5. Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb divatháza cégnél

Olesó occasio eladásra kerülnek: **SELYMEK, BÁRSONYOK, GYAPJU-KELMÉK, BARCHETEK, FLANELLEK, MOSÓ-ARUK, DELAINEK, FEHÉRNEMŰEK, SZÖRME-ARUK, stb.** Kéretik a t. közönség, hogy vásárlásaikat mielőbb eszközölni sziveskedjenek, hogy becses kívánságuk minden tekintetben kielégítő legyen.

Szombaton zárva!

Szabott árak minden darabon.

Külön maradék-osztály.

Elárusítás nagyban és kicsinyben.

Üzlet feloszlatus!

Tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy az évek óta fennálló detail-üzletünket, más vállalat miatt teljesen feloszlatusjuk, ellenben gyárunkat tetemesen megnagyobbitjuk és a raktáron levő összes férfi-, női- és gyermekcipőket a legfinomabb kivitelig minden elfogadható árban árusítjuk el, kérjük ezen ritka alkalmat felhasználni míg a készletünk tart.

Berendezés eladó!

Berendezés eladó!

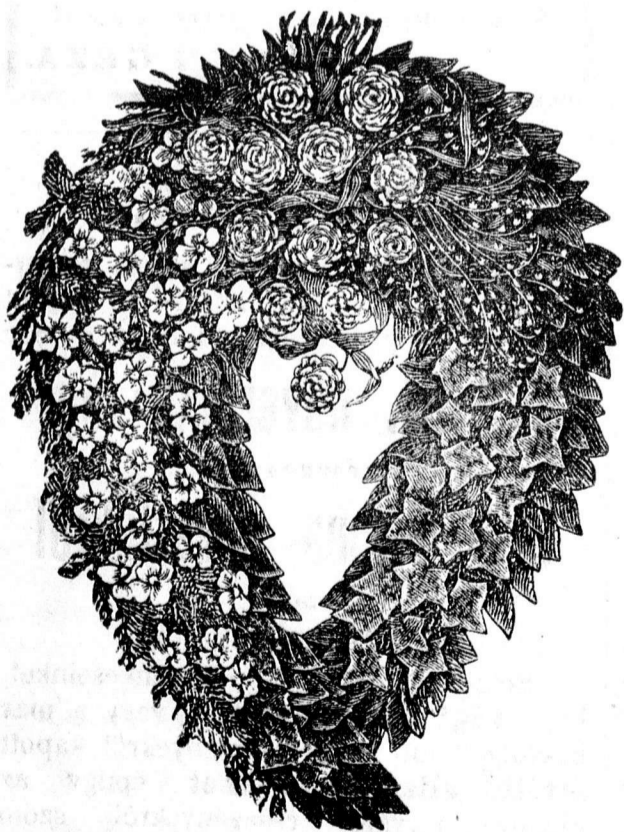
Tisztelettel

Nádor Henrik és Társa

Nagypiac-tér, Kereskedelmi palota.

ÉLŐ virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok, ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk, felirattal vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból, ugyszintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgony kereszték stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, koszoruleányi, bál vagy bármily alkalomra, szép berlini papírtartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig, selyemtartókban rózsák és kaméliák 8 frttól 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb mintájúak, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 frtig, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép, tartós zöld és szép virágokkal diszítve 1—3 frtig.

Babérkoszorúk ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszítve 2 forinttól 10 forintig.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei műkertészeti és rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkek-ből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos címet, valamint a rendelmény postán vagy vasuton szállíttassék. Rendelésnél előleg nem szükséges, a küldemények utánvétellel küldetnek.

ANGOL- és FRANCIÁ

URI

DIVAT ÜZLET

NAGYVÁRADON

Lukács Aladár

Rákóczi-út 7a sz. Szent István palota

fehèrnemü specialista.

Telefon 516.

Telefon 516.

Üzlet-megnyitás.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy

Teleky- és Dudek-u. sarkán
(Keresk. Iparkamara székháza)

HRAZDIL és NAGY

cég alatt a jelenkor igényeinek minden tekintetben megfelelő

épület- és műlakatos

műhelyt nyitottunk, ahol készítünk minden e szakmához tartozó munkákat.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérjük

kiváló tisztelettel

HRAZDIL ÉS NAGY

lakatosmesterek.

Javításokat pontosan eszközlünk.

Hirdetések

felvételnek
a lap kiadóhivatalában.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-
HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyváradi kir. törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 frttól szóló részvénye, a tartaléktökéből vett ráfizetéssel 300 koronára felelt új részvényt nyel lesz kicserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt szelvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztárána rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megteendő új és a kellő szelvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követően ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajtja kiállíttatni, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kérjük e kívánságát velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszoállítására mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra, a névre fogjuk kiállítani, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytökének telemelése céljából kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-éig méltóztassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenkint mely névre kívánják kiállíttatni. Ha e határidőig ily befizetést nem kapunk, e részvények a kellő értesítéseket teljesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR-
ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztatlanok s így a részvény csak egyének, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére szólhat.

258

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

Kádár János

csemege üzletében

ajánljuk karácsonyfák és karácsonyfára való diszítések, szalon cukorkák, csokolád alakok, déli gyümölcsök legszebb kivitelű bonbonierek, nemkülönben a mélyen leszállított fűszerárui kívül nemes kávé fajait vételre. Hol a nagyérdemű közönség pontos kiszolgálásban részesül.

A kőszéngáz ára fűtés-, főzés- és ipari célokra.

Julius 1-től a nagyváradi légszeszgyár mindazoknak, akik ha csak részben is gázzal világítanak, az ipar-gáz árát **20 (husz)** fillérre szállította le.

Tekintve a tüzfolytonos áremelkedését, főzésre a gáz most már sokkal olcsóbb, fűtésre pedig alig kerül valamivel többbe, sőt ha a tisztogatás költségeit leszámítjuk, egyáltalán nem kerül többbe a fával való fűtésnél. Hát még a fa beszerzésével és raktározásával való bajok.

*Kísérlet céljából egy-két hónapra
gázkályhákat*

==== kölcsön is adunk ====

Nagyvárad, 1907. július hó.

Nagyváradi légszeszgyár.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a
Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fényképező-lámpák, ugyancsak **5** százalékkal **kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

← csillár-raktárunkat ←
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/4 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.